

Socialnämnden

Avveckling av AB Vårlyjus

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslår att kommunfullmäktige förordar att AB Vårlyjus avvecklas i enlighet med bolagsstyrelsens förslag som innebär att bolaget ska avvecklas senast den 30 juni 2019.

Sammanfattning

AB Vårlyjus (Vårlyjus) tillkom 1994 då kranskommunerna i Stockholm gick samman för att bygga upp institutionsvård för barn, ungdomar och familjer med psykosociala problem. Vårlyjus erbjuder idag en rad olika behandlingsformer i öppenvård och dygnsvård.

Under 2018 har Vårlyjus i samråd med ägarkommunerna utrett bolagets framtid. Utredningen kom fram till två alternativ, antingen att fokusera eller avveckla bolaget. I dialog med ägarkommunerna föreslår bolaget och dess styrelse att bolaget ska avvecklas. Ägarkommunerna har nu att ta ställning till förslaget. Ett slutgiltigt beslut ska tas på bolagsstämma den 8 maj 2019.

Nacka kommun ställer sig bakom förslaget om avveckling av Vårlyjus utifrån att bolaget har svårt att uppnå lönsamhet och kommunen har avtal med många andra aktörer som erbjuder motsvarande tjänster till god kvalitet.

Vårlyjus finns idag som aktör inom fem av kommunens ramupphandlingar och i ett kundval. Idag har sammanlagt åtta barn pågående insatser genom Vårlyjus. För samtliga barn och unga som har insatser genom Vårlyjus kommer alternativa lösningar finnas som möter det enskilda barnets behov av stöd och hjälp.

Ärendet

AB Vårlyjus (Vårlyjus) tillkom 1994 då kranskommunerna i Stockholm gick samman för att bygga upp institutionsvård för barn, ungdomar och familjer med psykosociala problem. Vårlyjus erbjuder idag en rad olika behandlingsformer i öppenvård och dygnsvård. Vårlyjus är ett icke vinstdrivande kommunalt bolag. Kommunerna behöver inte upphandla verksamhet från Vårlyjus.

Under 2018 har Vårlyjus styrelse och ledning haft täta kontakter med ägarkommunerna i syfte att utreda behov av samt förutsättningar för Vårlyjus framtida verksamhet. Två huvudsakliga skäl ligger bakom behovet av att utreda bolagets framtid. Dels förändringen av antalet ensamkommande ungdomar samt den statligt förändrade ekonomiska ersättning kopplat till målgruppen. Dels att kommunerna idag tillgodoser sina behov av barn- och ungdomsverksamhet på andra sätt än 1994 då Vårlyjus bildades. Vårlyjus utredning har fokuserat på två huvudsakliga alternativ; att fokusera eller avveckla verksamheten.

I alternativet för att *fokusera* ingår att anpassa ledning och administration efter minskad omsättning. Bolaget behöver dock nå en omsättning på 150 miljoner kronor vilket ägarkommunerna tidigare krävt. Den sondering som gjorts med kommunerna visar att bolaget med de förslag som kommit upp inte förväntas nå den omsättningen. Vårlyjus utgör idag i snitt 1 % av ägarkommunernas insatser inom ”sina” respektive områden. Vårlyjus skulle behöva uppnå 6 % inom respektive område. För att uppnå detta krävs att kommunerna överlåter uppdrag som idag drivs i kommunal regi till Vårlyjus.

De fördelar som lyfts upp med alternativet fokusera är att Vårlyjus skulle kunna vara en gemensam röst i frågor rörande socialt- och ungdomsarbete samt att om de finns kvar kan möta nya oförutsedda behov såsom när det kom många ensamkommande ungdomar till Sverige. De nackdelar som lyfts fram är att det kommer leda till förbrukning av upparbetat kapital samt att förslaget kommer att ge begränsade förutsättningar för utveckling och tillväxt.

Det andra alternativet är *avveckling* av bolaget. När avvecklingen är avslutad bedöms ägarkommunerna dela på cirka 30 miljoner kronor. Själva avvecklingen förväntas kosta cirka 15 miljoner kronor.

De fördelar med förslaget som lyfts upp är att ägarkommunerna får dela på de kvarstående tillgångarna efter att bolaget avvecklats samt att det begränsar förbrukningen av upparbetat kapital. De nackdelar som lyfts fram är att Vårlyjus inte kommer att kunna stödja kommunerna inför oförutsedda behov och att möjligheten för regionala lösningar går förlorad.

Dialogerna med ägarkommunerna intensifierades under hösten 2018 och resulterade i ett beslut i styrelsen den 5 december att Vårlyjus ska avvecklas. En majoritet av ägarkommunerna ställde sig bakom detta förslag och Nacka var en av dessa. Styrelsen beslutade vidare att målsättningen ska vara att samtliga verksamheter har övergått till kommun, sålts eller avvecklats senast den 30 juni 2019. Ägarkommunerna har nu att ta ställning till förslaget. Slutgiltigt beslut ska tas på bolagsstämman den 8 maj 2019 och dessförinnan behöver samtliga ägarkommuners kommunfullmäktige fatta beslut i frågan.

För att utreda framtiden för respektive verksamhet inom Vårlljus kommer alternativen att kommuniceras med berörda kommuner under perioden 7 december 2018 till 25 januari 2019. Alternativen utgörs av att verksamheten övergår till kommun, säljs till privat ägare alternativt att enheten avvecklas.

Enligt Nackas styrprinciper ska verksamhet upphandlas enligt lagen om valfrihetssystem (LOV) i första hand och lagen om offentlig upphandling (LOU) i andra hand. Det innebär att kommunen haft som inställning att Vårlljus får delta i upphandlingar liksom andra aktörer. Vårlljus finns idag som anordnare inom ett kundval och i fyra ramavtal med Nacka kommun.

LOV

- Familjebehandling

LOU

	<i>Avtal upphör</i>
• Öppenvård behandling med inriktning sysselsättning för ungdomar och unga vuxna i åldern 16-25 år	2020-05-31
• Jourhem barn och ungdomar	2019-05-31
• Coach/Kontaktperson inriktning barn och ungdom med sociala problem	2020-05-31
• Konsulentstödda familjehem	2020-05-31

Berörda enheters bedömning

Under 2017/2018 har sammanlagt nitton barn och unga haft insatser genom Vårlljus. Två av dessa gäller öppenvård och resterande sjutton avser barn och unga som är placerade i konsulentstödda jourhem. Idag har åtta barn pågående insatser genom Vårlljus. Barn- och Familjeenheten ser inte behov av Vårlljus insatser för barn och unga i behov av psykosociala insatser. Andra aktörer i nuvarande ramavtal möter behoven av insatser. För samtliga barn och unga som idag har insatser genom Vårlljus kommer alternativa lösningar finnas som kommer att möta det enskilda barnets behov av stöd och hjälp.

Etableringsenheten och Omsorgsenheten har inga barn, unga eller unga vuxna som har insatser genom Vårlljus. Etableringsenheten ser inte behov av Vårlljus insatser för ensamkommande ungdomar. Nackas nuvarande ramavtal för ensamkommande ungdomar fungerar väl och svarar upp emot målgruppens behov av insatser.

Enheter ser inga formella hinder att säga upp avtalet. Samtliga målgrupps behov av insatser kan tillgodoses genom Nackas ramavtal och kundval på området. Berörda enheter konstaterar också att Vårlljus insatser nyttjas i låg grad av kommunen.

Ekonomiska konsekvenser

Vårljus förfogar idag över femton miljoner kronor och har sex obelånade fastigheter till ett värde uppgående till cirka trettio miljoner kronor. I de fall bolaget avvecklas tillfaller kapital ägarkommunerna. Vårljus styrelse uppskattar att det kommer att finnas cirka 30 miljoner kronor att fördela till ägarkommunerna då själva avvecklingen bedöms kosta cirka 15 miljoner kronor.

I de fall en avveckling inte sker finns stora ekonomiska risker för ägarkommunerna då bolaget inte förväntas nå upp till den omsättning som krävs för att uppnå lönsamhet.

Konsekvenser för barn

Beslutet innebär att några barn kan behöva byta utförare i de fall insatsen inte avslutats innan dess att verksamheten läggs ned. En individuell bedömning görs i varje enskilt fall i nära dialog med barn och dess vårdnadshavare för att hitta lämpliga lösningar. I de fall det är möjligt att upprätthålla kontinuitet för barnet kommer detta att prioriteras.

I övrigt finns inga direkta konsekvenser för barn och unga då insatser motsvarande de insatser som Vårljus erbjuder finns inom kommunens ramavtal och kundval.

Anne-Lie Söderlund
Social- och äldredirektör